

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceesane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Conferențele preoțești din arhidieceasă.

Cerculariu către toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhidieceasa ortodoxă-română a Transilvaniei.

Instituțiunea conferențelor preoțești s'a validat în mai multe protopresbiterate binișor, de-și abia sunt câțiva ani de la introducerea lor. În multe părți s'a stîrnit în sinul preoțimeii noastre o mișcare mai vie și o interesare mai intensivă față de afacerile bisericesti, ceea-ce numai spre progresul general al bisericii pôte fi.

Ca să se generalizeze acesta mișcare, ca influința binefăcătoare a întrunirilor preoțimeii să fie cât mai statornică, și să producă astfel și rōdele așteptate — adecă să contribuie la ridicarea morală și materială a credincioșilor bisericii noastre: — se impune necesitatea unei lucrări sistematice și conduse cu pricepere; altcum ușor se pôte întâmpla, că frumosele discuțiuni și constatări făcute în decursul conferențelor, să rămână literă mōrtă și să dispară ca și florile cari rōde nu produc.

Drept aceea am aflat de bine, ca pentru mai buna organizare a acestor conferențe să dispunem în general următoarele:

1. În protocoalele ce se iau despre decursul conferențelor, să se reasumeze și cuprindă în puncte speciale precise toate constatările mai importante, făcute pe baza discuțiunilor și a temelor ce s'au desbătut. Aceste constatări să fie concise, ca să nu îngreuneze revisia și examinarea protocoalelor.

Fie-care paroch este datoriu a-și nota aceste constatări principale, ca astfel în activitatea sa pastorală să le pōtă aplica în parochia sa.

2. Cu o lună înainte de întrunirea conferenței proxime fie-care paroch este dator să facă oficiului protopopesc raport în scris despre modul cum a aplicat el în parochia sa învățăturile și esperiențele câștigate la conferența anterioară, despre greutățile întâmpinate, cum și despre rezultatele obținute. — Oficiul protopopesc va încredința imediat rapōrtele primite unui preot mai deștept din tract, spre a le examina și a refera despre cele constatate în plenul conferenței proxime; eventual pōte însuși protopopul lua asupra-și sarcina de referent. Parochii diligenti vor fi lăudați; ear' cei neglijenți să fie împintenați a-și îndeplini și ei cu scumpătate chiāmarea lor și toate datorințele împreunate cu ea.

Aceste referade vor forma primul punct din ordinea de zi a conferenței proxime.

Astfel se va susține legătura organică între aceste conferențe și se va exercia și controlul necesar asupra tuturor membrilor ei.

3. Despre decursul conferențelor să se publice rapōrte precise și concise în „Telegraful Român”, ca astfel și preoții din alte părți să profite de esperiențele și rezultatele ob-

ținute, și pentru ca ideile bune, ce se ivesc în un loc, și întreprinderile salutare, să se generalizeze, îndemnând și pe alții la imitarea lor.

4. În fie-care tract are să se întrunească preoțimea sub conducerea șefului tractual cel puțin odată pe an, în conferențe preoțești, și a-nume de regulă în decursul lunii Octombrie. Unde împrejurările locale ar reclama alt termin, se pot ține și altă dată. Conferența o convōcă protopopul tractual.

5. Recomandabil este a se ține aceste conferențe în diferite comune din tract, ca astfel întregă preoțimea tractuală să aibă ocaziune a se convinge din autopsie despre starea din toate punctele de vedere a mai multor parochii. (Starea poporului, a bisericii, a școlii, a averii bisericesti, manipularea banilor, matricule, archiv, etc. etc.) Acastă cercetare succesivă a tuturor parochiilor din tract numai de folos pōte fi pentru înaintarea poporului nostru credincios.

6. Înainte de începerea conferenței să se officieze serviciu divin și — dacă momentul este potrivit — unul dintră preoți să țină o predică correspundătoare. La serviciul divin să se perondeze cu timpul toți preoții din tract, ca astfel să pōtă fi examinat fie-care preot despre modul, cum știe servi. În decursul conferenței se deschide apoi discuțiune și asupra modului cum a officiat fie-care, scoțându-se la ivelă eventualele greșeli rituale și defecte personale, și dându-se indigitările de lipsă pentru îndreptarea lor.

Dacă împrejurările vor permite, se pot administra și unele dintră taine tot cu acea ocaziune, ca astfel în toate direcțiunile să se pōtă estinde observările conferenței, și să se pōtă introduce o purcedere mai uniformă; dar' în deosebi, ca să se pōtă ridica serviciile dumnezeesce la nimbul și frumșeta lor originală, mai ales, că în această privință se observă la mulți o decădintă condamnabilă, care lățindu-se pōte contribui mult la scăderea simțului religios în popor.

Toceai din acest motiv punem cu totă insistința la inima întregii noastre preoțimeii, ca să-și deie silința: a officia serviciile divine cu totă evlavie și luarea a minte; căutând să rostescă ecteniile, rugăciunile, etc. la înțelesul tuturor, cu tonul bisericesc cuvenit, ferindu-se de declamațiuni teatrale; să facă mișcări potrivite și să aibă preste tot o ținută blândă, așezată și correspundătoare actului ce l' îndeplinesc.

Mai departe să se îngrijască, ca biserica să aibă pentru toate ocaziunile vestminte preoțești cât mai frumoșe și odore cât mai bine îngrijite.

Interiorul bisericii, cu toate apartinențele lui, să fie în cea mai mare curățenie.

Cântăreșii să se nisuescă și ei a se perfecționa cât mai mult în cunoșterea și aplicarea corectă a melodilor bisericesti și în predarea cântărilor prescise cu intonarea cerută de natura limbei române. Preoții, eventual și cu ajutoriul înv-

țătorilor să-și deie totă silința a îndrepta relele și defectele observate în acesta privință.

Pe lângă acestea să observe în decursul slujbelor toți cei din biserică, fără deosebire, liniștea cuvenită. În deosebi se oprește și interzic primblările fără rost din un loc la altul ale crâșnicilor, umblarea fără rost a copiilor prin altar, șopotele inteligenților și cărturarilor, și daraverile de la epitropie. Tote să se pună în rëndul cel mai bun înainte de începerea serviciului divin, ca în decursul aceluia nimenea să nu mai facă conturbare; ci toți, conștii de sfințenia locului, unde se află, și în deplină cucernicie să urmărescă cu luare a minte actele ce se petrec, ridicându-și mintea și inima la Cel-de-sus, a cărui milă și ajutoriu îl implorăm.

Purcedând astfel, toate momentele indicate mai sus vor contribui la înălțarea sublimului nostru rit, în care edificatoriul text al rugăciunilor și cântărilor, combinat cu bogăția formelor esteriore și cu strălucirea ceremonialului dau un întreg armonic impunător, care stōrce admirațiunea privitorilor și stîrnește evlavie în sufletele lor, contribuind, în adevăr, la mângăiere sufletescă atât de necesară în greul vieții. Altcum însă — cunoscut fiind adevărul maximei, că „de la sublim până la ridicul este numai un pas” — ușor pōte decăde întreg serviciul la un act care nu numai nu stîrnește evlavie, nu numai nu ne edifică, ci pe credincioșii nostri mai cu pricepere îi pōte chiar scandalisa, ear' înaintea străinilor ne pōte compromite.

Oficiile protopresbiterale să stăruască deci cu toate ocaziunile pentru observarea și executarea celor indicate aici; ear' în deosebi dispunem, ca pe viitor preotul să officieze toate serviciile divine îmbrăcat în reverenți; și preste ele să iee vestmintele rituale prescise. Neobservarea acestui ordin se va pedepsi din partea superiorității bisericesti.

7. La conferențe este dator a participa fie-care preot în costumul preoțesc. — Absențiile motivate trebuie justificate înainte și în scris la protopopul tractual, care va prezenta cererile primite la plenul conferenței, ca să se pronunțe asupra lor. — Cei ce nu-și vor scusa la timp absentarea vor fi pedepsiți cu cel puțin 10 corōne în favorul fondului de pensiuie arhidieceesan. Scusarea la timp o reclamă ordinea și disciplina, ce trebuie să existe în o asemenea corporațiune.

8. În conferența proximă să se pertracteze următoarea temă: „Cari sunt scăderile cele mai înrădăcinate în popor și cu cari mijlōce s'ar pōtă lucra mai cu efect la delăturarea lor?” Cu elaborarea acestei teme trebuie însărcinat din bună vreme 1—2 preoți, cari să-și cetescă apoi operatele lor în plenul conferenței. În partea primă să se constate și rōlul patimilor și scăderilor, lățite în popor; apoi să se tracteze în toate amănuntele fie-care în deosebi în toate manifestațiunile ei. Se pōte întem-

pla, ca în jurul unei singure patime să se încingă discuții meritorice lungi. În cazul acesta conferența din un an să caute numai mijlōcele pentru delăturarea acestui rău, rămânând, ca șirul celorlalte patime să se pertracteze succesiv în întrunirile ulterioare. Astfel în fie-care an se vor statori mijlōcele mai ducătoare la scop pentru desrădăcinarea relelor din popor.

9. Consistoriul arhidieceesan și oficiile protopopesci au făcut esperiența tristă, că mulți parochi nu-și îndeplinesc cu conștiențiositate și promptitudinea cuvenită agendele mai ales scripturistice, împreunate cu oficiul lor. La mulți le lipsește conștiențiositatea față de împlinirea oficiului. Adese-ori un raport scurt în o afacere din cele mai simple nici după 3—4—5 ursorii nu e în stare să-l primescă oficiul protopopesc; și astfel pentru câțiva neglijenți este opăcit în resolvarea afacerilor sale. Așa este d. e. afacerea simplă a trimiterii discurilor de la Florii și Rusalie, a discului metropolitan, a taxelor dela noucununați, a datelor statistice și multe altele, cari adese-ori nu reclamă lucru mai mult de câteva minute. Totuși mulți preoți nu-l fac la timp și prin acesta nu numai înmulțesc lucrurile protopopilor și ale consistoriului, ci împedecă mersul regulat al întregului organism, de jos până sus.

Se atrage deci atențiunea întregii preoțimeii asupra acestui fapt și se îndatorază toți la stricta împlinire a datorințelor. Protopopul să vizeze anume pe neglijenți și din conferență să le deie ordin și eventuale instrucții și indigitări, ca să știe și aceia satisface obligămintelor lor.

Spre a ușura tuturor îndeplinirea la timp a agendelor oficiale dispunem, ca fie-care oficiu protopopesc să însărcineze pe un preot mai priceput cu compunerea până la conferența proximă a: „Unui plan cronologic, care să cuprindă toate obligămintele oficiale ale unui paroch din decursul unui an, precum și timpul pentru îndeplinirea lor”. — Acest plan să se întregescă apoi din partea conferenței; și fie-care paroch este obligat a-și face copie de pe el, spre a se conforma celor cuprinse acolo.

10. Din conferența proximă se îndatorază fie-care paroch, ca să introducă în parochia sa o condică bine compactată în piele și cu păreți tari, în care să introducă el, eventual și învățătorul sau și alt cărturariu priceput, momentele mai însemnate, ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate. Fie-care paroch să grijescă, ca deoparte să nu se inducă acolo nimicuri fără interes; ear' de altă parte să nu se trecă cu vederea lucruri cari privește viața poporului nostru din toate punctele de vedere. Aceste condici vor fi cu timpul cele mai bune isvōre pentru cunoșterea trecutului și pentru compunerea monografiilor comunale și preste tot vor cuprinde prețios material pentru biserica și credincioșii ei.

Ca să fie mai ieftine și uniforme, să se procure de la *librăria arhidieceșană*, care a primit ordin a se îngriji de pregătirea lor.

Oficiile protopopesci sunt îndatorate a controla cu ocaziunea vizațiilor canonice, dacă această condică se poartă regulat sau nu, făcând imediat dispoziții pentru observarea acestui ordin.

11. Cu această ocaziune atragem atențiunea întregii preoțimi asupra faptului, că din feliurite motive, — provocate mai ales de spiritul timpului dușmănos bisericești și învățăturilor ei — *scădând simțul religios* în popor — scade și *dărnicia* lui pentru scopurile bisericești. De aceea toți se se nisuescă a pune basă la **fonduri bisericești**, cari — sporindu-se — se potă contribui barem în viitor la acoperirea trebuințelor bisericești.

Nu se cer în scopul acesta cine știe ce jertfe mari. Să se facă un *inceput cât de modest*; și acest inceput — pe lângă o manipulare conștientă — va crește mereu; și dacă nu noi, urmașii noștri vor trage folose de la temelile puse de noi. Unde înaintașii noștri au făcut asemenea începuturi cu zeci de ani înainte, acolo cei de azi binecuvântă laudabila lor faptă, ce atunci era mică și modestă, dar' care azi s'a desvoltat. Ar trebui deci să nu existe parochie, unde asemenea începuturi de fonduri pentru zile negre se lipsesc, căci ori-cât de mică și s'eracă să fie o parochie, totuși în șirul anilor se ivesc momente și isvire de venite pentru a întemeia asemenea fonduri și pentru întărirea lor. — Se cere numai, ca cărturarii comunei și în deosebi preoții să arete interesul convenit și să desvolte zel suficient pentru asemenea lucruri.

Așteptăm deci, ca în câțiva ani să nu existe nici o comună fără asemenea începuturi de fonduri bisericești.

În deosebi se pot înființa în tot locul **fonduri de bucate**, cari manipulate cu pricepere se sporesc iute. În multe parochii din venitele unor asemenea fonduri se acoper multe trebuințe curente ale bisericilor și se ajută și poporul în timpuri de nerodire. Și este din toate punctele de vedere mai bine să reflecteze credincioșii noștri la ajutorul bisericești, de cât să cadă în mâinile unor exploatare străini și fără milă.

În colonele „Telegrafului Român“ adese-ori s'a desbătut afacerea întemeierii fondurilor de bucate, s'au comunicat experiențe câștigate în această privință, ba s'au publicat și statute speciale privitoare la manipularea lor.

Chiar și fonduri pentru ridicarea venitelor parochilor se pot face, fără ca prin această să scadă întregirea din vistieria țerii. În cazul acesta însă se cere prin §. 14 al art. de lege XIV din 1898, ca fondatorul, adecă întemeietorii fondului, să declare în actul fundațional, *„cumcă venitele, sau interesele acestui fond, n'au să se compute, între celelalte venite parochiale, pe baza cărora s'a statorit întregirea dotațiilor“*. Dacă această declarație hotărâtă lipsește, atunci — crescând venitele preoțești din parochie, — trebuie să se reducă în proporția convenită întregirea de la stat.

12. Nu mai puțină lipsă este pretutindenea de feliurite „**Însotiri**“ și „**Reuniuni**“, pentru a mijloci un progres mai repede al credincioșilor bisericești noștri. Concurența altor popore mai bine situate și mai favorizate de cât noi, este mare. Puțurile noastre singuratică nu sunt de-ajuns pentru a ține pas cu ele. De aceea, ca să nu stăm locului,

și alții să ne întrecă în toate direcțiunile, trebuie să ne concentrăm forțele și puterile isolate, să ne însoțim cu toții pentru un scop comun. Astfel punând cu toții umăr la umăr și interesele bisericești noștre și ale credincioșilor ei trebuie să înainteze mai repede.

Astfel se pot înființa: a) **Coruri bisericești**, cari înaltă mult serviciile divine și întăresc legătura dintre popor și biserică; dar' mai ales formeză o plăcută și educativă ocupațiune pentru tinerimea din comună.

Nu înțelegem aicia coruri complicate de 4 și mai multe voci, ci coruri fie și numai în una sau în două voci, cari să cânte frumoșele melodii bisericești, așa după cum de veacuri s'au păstrat în usul bisericilor noștre.

b) **Reuniuni de cumpătare**, cari să impedece lățirea patimei beției, care în unele părți a cuprins în mod înspăimântător poporul nostru, ducându-l la ruina morală, materială și fizică, pentru combaterea luxului, etc.

c) **Reuniuni de femei**, pentru înfrumșetarea bisericești, a cimiteriului, pentru cultivarea lucrului de mână la fetițele din comună, reinviind frumoșele forme de lucruri și cusături femeiești, cari în multe locuri, spre dauna noastră, ori dispar ori se corcesc de tot.

d) **Reuniuni de înmormântări**. Aceste mai ales în centre mai mari dau rezultatele cele mai multămitore, căci ajută familiile atunci când sunt în mai mare lipsă. Mărta vine pe neașteptate și adese-ori omul lipsit alergă la cei mai nemiloși cămătari, ca să-și potă acoperi lipsele neamănavere.

Aceste reuniuni ar trebui să existe pretutindenea. În această privință o comisie de 2—3 inși trebuie însărcinată să facă pregătirile necesare. Să se pună în legătură cu reuniunile deja existente de felul acesta, și adunându-și toate datele de lipsă să facă raport clar conferenței preoțești, care să insiste pentru urgenta lor înființare.

Intru cât asemenea *însoțiri*, cari stau în ajutorul organelor bisericești din parochie, nu se vor pute întemeia numai pe baza de Regulamente, emanate din executarea dispozițiilor statutului organic § 23 pct. 1—18, să se compună statute în regulă, cari trebuiesc înaintate aicia spre revizuire și în urmă înaltului guvern, spre aprobare.

Nu este scopul acestui cercular a cuprinde toate momentele, chiamate a introduce o mișcare mai vie în activitatea clerului nostru în întemeierea și întărirea credincioșilor bisericești noștre ortodoxe române. Am dat numai în cele de mai sus unele **directive generale**, în cari mergând și muncind cu zel și conștientitate vom contribui mult la întărirea bisericești și la ridicarea poporului ei; ear' conferențele preoțești — bine organizate și conduse cu pricepere și zel — prin hărnicia tuturor membrilor ei vor pute face mult în toate privințele, intru cât din discuțiunile și rezultatele constatate în conferențe fie-care preot va pute primi directive clare asupra modului, cum să purcedă mai cu succes la luminarea și educațiunea turmei încredințate lui.

Sibiu, din ședința consistoriului arhidieceșan ca senat bisericesc, ținută la 4 Martie 1903.

Ioan Metianu m. p.,
arhiepiscop și metropolit.

Chestiuni bisericești.

Instrucțiune pentru arangiamentul și conducerea cancelariilor și arhivelor parochiale.

— Estras. *) —

A. Odaia și mobilierul necesar.

1. Fie-care cancelarie și arhiv parochial se așază după posibilitate, în local separat, unde să se potă ține și ședințele comitetului, șcl.

Nu e permis a se păstra actele arhivului și oficiului în locul unde — afară de conducătorul oficiului — au loc și intrare copii nevastănici, servitori și ori-care alt nechiămat.

Ordinea și curățenia este necesară și are a o susține cancelaria parochială.

2. Mobilariul constă din: masă de scris cu mai multe despărțiminte (tece), dulapul pentru actele arhivului și scaune.

În odaia de cancelarie ocupă loc și mobilierul bibliotecii parochiale, unde este, cum și cassa wertheimiană sau alt dulap, menit pentru păstrarea numerarului, hărțiiilor de valoare și alte documente ce le are biserică.

3. Pe pereți au a se așșa următoarele acte menite pentru evidență și ușurarea lucrărilor: conspectul membrilor comitetului și epitropiei din periodul legal (unde este comitet școlar comun și conspectul membrilor aceluia), conspectul de evidență (memento) al lucrărilor periodice ce au a se îndeplini de comitet, sinod ori oficiul parochial și epitropia; evidența termenelor pentru lucrările ce nu sunt periodice, ci numai impuse de autoritatea superioară bisericească, fie de vre-un concis al comitetului și sinodului sau și a autorității civile.

Pe pereți se pot așșa încă: lista membrilor sinodului parochial, estrase din unele dispozițiuni mai însemnate, copie de circulare, etc.

B. Oficiul parochial.

4. De agendele oficiului parochial se țin următoarele lucrări: compunerea tuturor evidențelor necesare, conducerea protocolului de esibite, a protocolului matriculare (botez, cunună și morți), protocolul parochial, șcl.

Parochul, ca controlor al averii bis. (§. 10 Regul. despre adm. averilor) și preste tot ca veghetorul neadormit asupra afacerilor din parochie, este îndatorat nu numai a pazi o cheia de la cassa wertheimiană, ci preste tot are a griji de compunerea în regula a rațiociniilor, nisuid, ca administrația și manipulația averii să se facă în regula.

Tot din rolul rezervat parochului ca conducător fir-se urmăz, că el să grijescă, ca toate actele scripturistice (actele comitetului și sinodului) să se conducă în regula și să se păstreze cu îngrijire, mijlocind executarea deciziunilor atât în parochie, cât și în afară față de autorități.

Feliul de a conduce agendele se vede din cele ce urmăz.

5. a) *Evidența lucrărilor ce au a se îndeplini în decursul anului*. Evidența privește membrii corporațiilor parochiale și lucrările oficiale.

Privitori la membrii corporațiilor, evidența o compune parochul todeauna la începutul periodului, care și rămâne în valoare pentru întreg periodul.

Evidența lucrărilor însă se pregătește todeauna la începutul anului civil și se așază pe perețe. Ce e drept, sunt lucrări periodice, ce se repetază din an în an la termene fixe, avându-și baza în statutul organic și regulamente speciale ori dispozițiuni de ale autorității bisericești cu țarie de lege statornică²⁾. Pentru aceste nu e de lipsă a pregăti evidența an de an, ci are a se face aceea odată pentru todeauna, cuprinzând în șir cronologic, ca un fel de memento, toate lucrările.

¹⁾ Acastă instrucțiune s'a desbătut în conferența preoților din tractul Lupșei. Estrasul acesta se publică la invitarea primită de la Preavenerabilul Consistoriu arhidieceșan.

²⁾ Astfel de lucrări sunt: celebrarea sinodelor parochiale, intrunirea comitetelor în ședință ordinară, compunerea și înaintarea rațiociniilor bisericești și bugetelor, administrarea discurilor, taxelor de asigurare, taxele f. de pensuni, conscrierea pruncilor de școlă, începerea învățământului, diferitele rapoarte și date statistice, șcl. șcl.

Fiind aceste lucrări cuprinse într-o evidență, nu ar mai fi de lipsă atâtea cerculare, ursorii șcl., ce se fac, căci fie-care paroch ar ști la timp ce are de făcut.

Stă în voia parochului a induce în memento estrasul dispozițiilor mai însemnate și jingăse, ca să fie todeauna bine orientat: ce și cum are a îndeplini. Ș-ul sau numărul autorității, pe care se basază dispozițiunea respectivă, la tot cazul se va induce în memento.

O rubrică specială va arăta todeauna, de s'a dus în îndeplinire lucrarea, ori ba.

Pentru ținerea în evidență a termenilor din unele dispozițiuni speciale, fie a concluderilor comitetului și sinodului — se va folosi cu succes calendarul de părete.³⁾

b) *Protocolul de esibite*. Rubricile sale arată cum trebuie condus. Fie-care an nou începe cu număr curent nou, ear' la finea anului se încheie și subscris de conducătorul oficiului.⁴⁾ (Va urma).

Din protopresbiterate.

Sinod protopopesc în Dej.

— 6 Martie v.

(Fine).

La catechisațiune au fost obligați 434 tineri și 414 fete, dintră cari numai 281 tineri și 256 fete au umblat la catechisațiune.

Elevii de la școlile străine toți au fost catechisați prin cateheți de ai noștri.

Esamele de la finea anului școlar s'au ținut sub conducerea protopresbiterului și progresul elevilor în general a fost multămitor.

Acți se constată, că de-și poporul nostru din acest tract prin generațiunea tină din școlă înainteză în cultura spirituală, totuși acea cultură nu este multămitore, din cauză că din 17,923 credincioși numai 2352 bărbați și 956 femei știu scrie și ceti (mai mulți cu 234 față de anul trecut).

Dar' mult posomorită este și *partea epitropescă* din raportul protopresbiterului, pentru-că cei mai mulți dintră preoți nu poartă rațiociniile regulat chiar cu anii, și așa făcându-se incurcături, autorităților superioare li-se îngreunează ținerea în evidență a averii bisericești, ba li-se face chiar imposibilă, ear' întră popor, preot și epitrop se produc certe și dușmăni, cari se răsună apoi pe toate terenurile vieții bisericești și școlare. Protopresbiterul în sfera sa de activitate a cercat tot posibilul pentru delăturarea acestei anomalii, chiar și prin înterveniri în persoană la fața locului, — dar' cu puțin rezultat. Deci nu rămâne, de cât a arăta pe cei neglijenți la Preaven. Consistoriu.

Averea bisericească a tuturor parochiilor face la finea anului 1902: în nemiscătoare cor. 169,982-34, ear' în mișcătoare 78,757-02 cor. Ear' averea școlară: în nemiscătoare cor. 35,160, ear' în mișcătoare 21,129-02. Deci cu total cor. 305 028-38.

Averea bibliotecii protopresbiterale înființate în anul acesta, în sensul Regulamentului aprobat deja de Preaven. Consistoriu, se dispune epitropiei a o incorpora la averea protopresbiteratului.

Pentru păstrarea actelor din arhivul protopresbiteratului însărcineză epitropia a procura și un al doilea dulap, ear' speșele împreunate cu acesta să le acopere din fondul vechiu protopresbiteratului.

Resoluțiune în privința rațiociniilor de pe anul 1901 încă n'a venit de la Preaven. Consistoriu.

Urmând cetirea raportului și rațiociniilor de pe anul 1902 prezentate de epitropul I. Giurgiuca, paroch, din acela se constată, că fondul administrativ protopresbiteratului în prezent constă din 410-60 cor. elocați (prețensiunea de 100 cor. de la ved. Imbuzan dimpreună cu interesele ei de 6% începând de la 1 Ianuarie 1903 în anul acesta să se încasseze), ear' fondul protopresbiteratului permanent pentru dotațiunea cu timpul a protopresbiteratului (alimentat din taxele anuale de 0-5% de la preoți după salariul lor, și din taxele de la înmormântări: 1 cor. de la

³⁾ Ar fi de dorit a se eda în tipografia arhidieceșană astfel de calendare, cuprinzând pentru termene anumite fixe toate dispozițiunile și rămânând încă loc și pentru altele ce ar trebui a se induce de conducătorii oficiilor.

⁴⁾ Protocolul actual de esibite le lipsesc două rubrici esențiale. Una: în care se induce datul espedării actului, care ar pute lega protocolul acesta cu cartea de postă, putându-se constata la moment espedarea actului; și alta: unde s'ar pute însemna pe scurt ce fel de rezoluție s'a dat actului, ca să nu trebuiesc atât de des a resfoi prin actele acestui protocol în arhiv.

inmormântări mari și 50 fil. de la inmormântări mici) de prezent face suma de 314 cor. 2 fil.

La fondul din urmă se constată însă multe restanțe și multe greutăți, căci unii preoți nu numai că nu-și solvesc taxele regulate, ba unii nici nu raportază despre numărul și felul inmormântărilor întemplate, ear' la alții epitropia se îndoiește, că ar și raporta exact. Apoi din rapoartele unor preoți s'ar vedea, că pe alocurea poporul din cauza sărăciei se revolta pentru taxele de la inmormântări încassate în favorul acestui fond, căci nici taxele preotului nu le pôte plăti totdeauna.

Fie-mi permie a face însă aici o observare. Se pôte, că poporul pe alocurea se revoltă pentru taxele acestea, dar' mă îndoiesc, că s'ar revolta totdeauna din cauza sărăciei, căci bine vedem cu toții cât cheltuesc cu pomenile cele costisitoare, pentru vinars mai cu sémă, de la inmormântări. Fapt e, că dacă se revoltă, atunci se revoltă numai din cauza, că nu este deșteptat, desvoltat și întărit în el sentimentul de pietate față de repausați, ori și dacă există în el acest sentiment, precum și există, acela nu și-l știe manifesta în direcțiune bună, căci nu este instruat de ajuns în privința acésta. Deci aici e rana principală, și acésta trebuie vindecată mai întâiu, și atunci tôte vor merge bine. Fiește, cei săraci de tot, vor fi scutiți, căci de unde nu-i numai Dzeu pôte lua. Cât este de puțin, ori de întors desvoltat sentimentul de pietate față de repausați în poporul nostru pe multe locuri, se vede și de acolo, că multe cimiterii sunt desgrădite și păseute cu vitele, mormintele negrijite și fără cruci — barem de lemn, și alte necuviințe. — Predică, predică și ear' predică și împlinirea conștiințioasă a tuturor datorințelor preoțești, și atunci tôte vor merge bine.

Tot așa stă de rău și fondul pentru dotațiunea anuală a protopresbiterului creat din taxele anuale de la comunele bisericesti. Și aici taxele mai bine de jumătate sunt în restanță, așa, că neputându-se încassa pe cale pacinică, epitropia a fost silită a face pașii necesari pentru încassarea lor prin organele administrative civile față de multe epitropii parohiale.

Cu privire la neglijența și renitența preoților, cari nici au raportat, nici au trimis taxele de la inmormântări pentru augmântarea fondului creat pentru salarizarea protopresbiterului, sinodul a însărcinat pe protopresbiter, ca fără amânare să provoece pe acesti preoți la împlinirea datorințelor în acest obiect în termen de 15 zile, și dacă provocarea acésta ar rămâne fără rezultat, atunci ascultându-i la protocol, să-i arete Preaven. Consistoriu spre luarea de alte măsuri constringătoare.

Epitropul prot. Ioan Giurgiuca, paroch în D. viciorii-mari, declarând în firul raportului seu, că din cause sanitare nu mai reflectează să fie ales epitrop și pe viitoriu, — sinodul apreciindu-i bunele servicii ce a făcut protopresbiteratului în decurs de 15 ani neîntrerupt în administrarea averei, îi exprimă recunoștință și mulțumită protocolară.

A urmat reconstituirea comitetului și epitropiei protopresbiterale pe noul period de trei ani 1903—1905.

În comitet au fost aleși membri ordinari: din cler Gregoriu Lador și Victor Cupșa, ear' dintr' mireni Vart. Farkas, Dr. I. Farkas, Dr. I. Șliam și I. Bota sen.; ear' suplenți: din cler: Georgiu Largean, ear' dintr' mireni: Mateiu Meșter și Daniil Faur.

În epitropie au fost aleși membri ordinari: din cler Gavril Hango și dintr' mireni Aug. Bodea, I. Bota jun. și Sim. Pintea; ear' suplenți: din cler Teodor Purdean și dintr' mireni Ioan Rațiu.

Cu aceste agendele sinodului s'au terminat și presidential mulțumind membrilor, că s'au prezentat într'un număr atât de frumos, și că la desbateri au dovedit atâta interes și au observat ordinea cea mai bună, încheie sinodul.

Din rapoartele prezentate făcând o privire generală asupra stării tractului în anul 1902, mai ales în privința afacerilor școlare și epitopești, se constată o stare îngrijitoare, așa, că e temere, că fără măsuri radicale aceea nu se va puté ameliora, căci mulți

sunt chemați, dar' puțini aleși. Dee Dzeu, ca barem cei aleși într'adevăr să fie aleși, și atunci e nădejde de bine pentru toți.

Ilgo.

Un adaus la lupta contra tuberculosei

de Dr. Hermann Süßmann, fisic comitatens.

Vestitul clinician Trousseau zice în un essay al său: „medicina e arta de a vindeca; a vindeca bóle este scopul final al tuturor metodelor de cură medico-chirurgice“. Eu nu cred, că e permis a ține noțiunea „medicinii“ într' margini atât de înguste; domeniul ei a fost și este mai vast, mai mare; medicina e arta de a vindeca bóle, dar' și de a scuti de bóle.

Aceeași datorință, ce se impune medicului față de familie ca individ singuratic, se impune statului și comunei față de locuitorii statului sau comunei, adevă de a-i scuti de tot ce ar puté influența nefavorabil starea lor sanitară.

Așa dar' statul, comuna, au să delature tôte acele momente, cari sunt potrivite a scade forța de rezistență a corpului omenesc față de agenții ce provoeacă bóle.

Să îngrijescă de curățenia aerului, solului și apei, de îngrijirea și nutreirea mai bună a copiilor — fie prin înființarea de institute publice, fie prin întocmirea unui regulament de clădire în conformitate cu cerințele igienei, a unei legi cu privire la alimente și fabrici — de combaterea epidemiiilor, și altele.

Considerând multe datorințe, ce se impun statului, nu e mirare, că pe unele le-a luat asupra sa societatea formând reuniuni de binefacere și că statul sprijinește nisuiințele acestor reuniuni umanitare, când materialicește, când și moralicește.

Ce este tuberculosa? și ce este scrofulosa?

Ar fi o trudă zădarnică a mai pierde timp discutând asupra noțiunii tuberculosei; ea ne este bine cunoscută dat fiind că de un deceniu încóce tóta lumea cultă se ocupă cu chestiunea combaterii tuberculosei și toi de specialitate, precum și ziare cotidiene dau dovadă, că ne-am trezit din letargia în care se afla omenirea față de cel mai neîmpăcat dușman al sănătății sale.

Alteum stă lucrul cu noțiunea scrofulosei.

În o broșură a mea intitulată „Profilaxia tuberculosei pulmonare“ într' altele am zis, că Rindfleisch a făcut clasica enunțaiune, că fie-care om e tuberculos. Fără îndoială, prin acésta a vrut să indice, că nu există individ imun față de ftisie, că corpul omenesc desvóltă o slabă rezistență față de agenții (bacilii) tuberculosei îndată ce el a fost slăbit prin morbi ai organelor respirătoare și alte suferințe, griji și supărări, lipsă și miserie.

Tot așa se pôte zice și despre scrofulosă.

Ea e caracterisată prin o anumită slăbiciune a țesăturilor, prin o ușoră vulnerabilitate a acestora, mai ales a sistemului vaselor limfatice, și în consecuență prin scăderea puterii de rezistență a organismului față de agenții vătămători ce l' atacă din afară.

Nutreirea nepotrivită și neindestulitoare, aerul stricat, lumina insuficientă, preste tot locuințe neindustriale igienice au de urmare desvoltarea scrofulosei; când părinții au fost în etate înaintată ori au suferit de alcoolism, bóle degenerative, sifilis, dispoziția e mai mare spre scrofulosă.

Discuțiunea asupra teliului cum se pôte preveni desvoltarea și lățirea tuberculosei e condiționată de cunoșterea firei și condițiunilor de trai ale agentului morbid, de cunoșterea căilor, pe unde agentul morbid intră în corp, și în fine de cunoșterea mijlocelor, cari sunt potrivite a închide germenilor bólei calea, pentru a nu mai puté intra în corp.

Cunoștințele despre firea și condițiunile de trai ale agenților morbi și despre căile infecțiunii se pot cuprinde pe scurt în următoarele:

1. Tuberculosa este un morb cronic, care decurge încet, și e provocat singur numai de bacilul tuberculosei.

2. Doctrina despre incurabilitatea ftisiei, stabilită de Laenaec, astăzi — după descoperirile lui Koch — nu se mai pôte susține.

3. Bacilul, agentul morbid al tuberculosei pôte exista în corpul omenesc fără a deveni ofensiv.

4. În urma mării lor forțe de rezistență bacilii tuberculosei se susțin față de influențele externe timp îndelungat.

Pe acest moment se basază pericolul infecțiunii. (Va urma).

NOUȚĂȚI

Despărțământul Sibiu al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ și-a ținut eri, în localitățile casinei române din Sibiu, adunarea generală, la care au participat optsprezece membri sibieni. Adevărat, că atât în discursul de deschidere, rostit de dl avocat Liviu Lemézy, directorul despărțământului, cât și în raportul general al comitetului s'a accentuat, că în urma consultarilor avute cu mai mulți membri fruntași ai despărțământului, comitetul a abandonat sistemul de până acum al ținării adunărilor generale: cu disertațiuni și alte festivități, considerând adunările generale numai ca for pentru a-și da socotélă despre activitatea sa de preste an, rămânând ca scopurile culturale să fie servite prin *escursiunile instructive*, pe cari le arangiază în diferite comune din raionul despărțământului, — totuși adunarea de eri putea fi cercetată de mai mulți sibieni (membri și nemembri). Alteum rapoartele generale următoare vor trebui să accentueze și indiferentismul *inteliginței*.

Din raportul comitetului rezultă, că în cursul anului expirat comitetul a ținut 5 ședințe și a arangiat o deplină succésă *escursiune* la Cristian (în 25 Maiu) unde, într' aitele, au fost cetite două disertațiuni: „Despre beție“ de Dr. Miron Cristea, și „Leóné din viața poporului român“ de asesorul Nicolae Ivan. (Ambele au fost în urmă tipărite pe speșele Asociațiunii, formând broșura a IV-a din „Biblioteca populară a Asociațiunii“) și au fost distribuite poporului preste 60 broșuri cu lectură de folos pentru el. La șfârșitul anului 1902 despărțământul avea 7 membri fondatori, 18 pe viață și 59 ordinari. Venitele au fost 260 cor. 6 fileri, (230 cor. taxe de la membri, 17 cor. 81 fileri saldul, 8 cor. 25 fileri interese și 4 cor. din vinderea câtorva broșuri din colecțiunea de proverbe). Budgetul pe 1903 preliminară 481 cor. la venite, din cari 30 corone sunt destinate pentru procurarea de cărți menite a fi distribuite poporului cu ocaziunea *escursiunilor* din anul acesta. Prima *escursiune* se va face încă în primavară (cel mult până la șfârșitul lunii Maiu) probabil la Slimnic, ori Tămăcel. Din hotărârile adunării amintim cea luată în urma propunerii făcute de Dr. G. Proca, secretariu consistorial, ca comitetul să întocmiască o listă a tuturor *inteligințelor* din Sibiu cari nu sunt membri ai despărțământului, pe cari apoi — în mod potrivit — să i invite a se face și ei membri ai despărțământului, și prin acésta ai Asociațiunii.

Aniversarul proclamării regatului român. Din prilejul aniversalului al 22-lea al regatului român capitala și orașele României au îmbrăcat Vineri haină de sărbătoare, ear' în catedrala metropolitană s'a oficiat serviciu divin, la care au asistat M. Sa regele, ministrii, dignitarii curții și ai statului, corpul oficeresc și forțe numeroșe public.

Corpurile legiuitoare române nu și-au terminat lucrările, și astfel sesiunea ordinară a lor a trebuit să fie prelungită până la 22 Martie v. c. În urmare și plecarea MM. LL. Regele și Regina României la Abazia a fost amânată.

De la Academia Română. Vineri, 14 Martie v. la orele 1 d. a. *Academia Română* din București a ținut ședință publică în localul seu din calea Victoriei, nrul 135. S'au făcut următoarele comunicări științifice: domnul Dr. At. M. Marienescu a vorbit despre *articol și declinațiunea*, ear' domnul Dr. I. Felix despre *igiena școlară, istoria ei și starea ei actuală*.

Convocare. P. t. dómnele membre ale „Reuniunii femeilor rom. gr. or. din Făgăraș și jur“ cum și alti binevoitori ai acestei corporațiuni sunt poțitiți a participa la a XXVII-a adunare generală ordinară, care se va ține Marți în 7 April 1903 (Ziua de „Bunavestire“) la 3 ore p. m. în sala de învățământ a școlii confesionale gr. or. din Făgăraș.

Obiectele ce se vor pertracta sunt următoarele: 1. Deschiderea ședinței. 2. Raportul comitetului. 3. Rațiociniul reuniunii pe anul expirat. 4. Censurarea raportului și rațiociniului. 5. Propuneri diverse. 6. Constituțiunea pe un nou period de 3 ani. 7. Închiderea ședinței. Făgăraș, în 23 Martie 1903. *Maria Dan*, presidentă. *Ioan Berescu*, secretariu.

„Revașul“ se numește o nouă fôie săptămânală română, care cu ziua „*Bunavestiri*“ va începe să apară în Cluj. Va costa pe an 3 cor. 20 fil. Un număr singuratic 5 fil. Redactor responsabil: *Basil Moldovan*, editor *Dr. E. Dăianu*.

Premiile pentru împăduriri. Ministrul r. ung. de agricultură a dat și în anul acesta premii sau ajutoriu la cheltuelile împreunate cu împădurirea locurilor sterpe, a căror plantare cu pădure a fost în interesul economiei publice. Premiile sau ajutoriele acestea au fost asemnate în anul acesta, pentru împăduririle făcute în cursul anului 1902. Suma premiilor e 86.256 corone, distribuite într' 870 proprietari, pentru împăduriri făcute pe teritoriu de 421.506 jugere catastrale.

† **Achim Micu.** Primim următoriu anunț funebru: Pătruși de adâncă durere aducem la cunoștința tuturor consăngenilor, amicilor și cunoscuților dureroșă pierdere a iubitului fiu, soț, tată, frate, ginere și cumnat *Achim Micu*, care după scurte dar' grele suferințe a adormit în Domnul, în etate de 26 ani, Luni, în 17/30 Martie a. c. la orele 3 dimineța.

Osemintele iubitului defunct se vor așeza spre odihnă vecinică în cimitelul bisericii gr.-or. din Sebeșul-inferior, Mercuri, în 19 Martie (1 April), la orele 11 a. m. Fie-i țărîna ușoră! Sebeșul-inferior, 17/30 Martie 1903. Jalnica familie.

Reducerea sărbătorilor în Rusia. Fôia oficială a Rusiei raportază, că în ancheta ținută la ministerul de agricultură în cauza lipselor industriei economice, ministrul a sulevat ideea, că ar fi de lipsă să se iee ore-cari măsuri pentru reducerea sumedeniei de sărbători, cari fiind tocmai în timpul cel mai de căpetenie pentru economia câmpului, din April până în Decembre, sunt păgubitoare deosebi pentru țărani, a căror aproape unica ocupațiune e economia de câmp. Multe dintr' sărbătorile acestea (120—140) mici nu au nici o basă în legile bisericesti, ci numai în datinile locale. Ancheta a hotărît să facă representație la Sfântul Sinod, să dea preoțimei îndrumare, ca la ori-ce prilej să esplice poporului însemnătatea sărbătorilor și să i clarifice asupra adevăratelor sărbători, basate pe canone, ear' organele polițiale și autoritățile comunale să fie făcute atente, că n'au drept să interzică poporațiuni lucrul de bună voie în zilele de sărbătoare.

Aceeași fôie raportază că consiliul imperial încă a discutat chestiunea sărbătorilor și a hotărît să elaboreze un proiect de lege, de cuprinsul că legea nu oprește nimănui să lucre în zile de sărbători (mai neînsemnate), dacă respectivul voește să lucre.

Vârsta hârtiei. Că hârtia e invenție chineză și a devenit cunoscută în Europa pe timpul războielor cruciate, e lucru de mult cunoscut. Moment nou în acésta cestiune e descoperirea făcută acum de curând de renumitul explorator *Sven Hedin*, care în cursul săpăturilor făcute pentru desgroaparea unui vechiu oraș în pusta Gobi a aflat scrisori cari arată, că hârtia datéază din anii 265—270 după Christos.

Meeting republican în Spania. Mercuri s'a ținut în Madrid o mare adunare republicană, la care au participat preste 5000 de ômeni și căreia conducătorii au raportat, că 20.000 de țărani s'au alăturat la partidul republican. În cursul adunării s'a dat cetire unei scrisori a senatorului francez Clemenceau, în care încuragiază pe cetățenii spanioli să apere „causa libertății și a dreptății“. Scrisoarea a fost primită cu aclamațiuni la adresa republicii franceze. După acea Salmoron, aclamat *conducătoriu al republicii*, a ținut un discurs în care a zis că trebuie înființată fără amânare republica, pentru-ca prin ea poporul să se scape de jesiții și Vatican.

Biblioteci în apartamentele trenului. Direcția căilor ferate din Danemarca se ocupă cu planul de a introduce în apartamentele de cl. III. a trenurilor biblioteci ajustate cu cărți bune și folositoare, cari să fie puse la dispoziția călătorilor gratis. De alteum ideea nu e nouă, pentru-că pe unele linii ale căilor ferate din Svedia trenurile sunt provoeute deja cu biblioteci de acestea, ear' în Anglia păreții apartamentelor de tren sunt acoperiți cu tablouri despre monumentele istorice și paisagiurile mai de frunte ale țării.

Gendarmi, săracii! Tribunalul din Wiborg (Finlanda) în 25 Martie a osândit la ceva închisore pe un gendarm, asupra căruia s'a dovedit un furt. După publicarea sentinței s'a prezentat în fața presidentului un caporal de gendarmi, cerând să lase interimal în libertate pe gendarmul osândit. Presidentul i-a respins cererea. La acésta caporalul a dat signal cu fluieră și îndată a buit în sală o întregă cétă de gendarmi, cari eliberând pe osânditul din mâinile pandurilor l'au dus a casă în triumf. Presidentul a recuirat însă miliție,

care a mers apoi la casarma gendarmilor și a arestat pe toți complicii eliberării osânditului.

PARTEA LITERARĂ.

Un Molitvelnic manuscript.

— *Notițe tipiconale.* —

de Gavriil Hango, preot ort. român.

(Urmare)

Faptul, că în ea se află ectenii pentru „arhiepiscop și metropolit“ — vrând a fi pe deplin obiectiv — nu-l pot ascrie în favorul, că cartea ar fi de proveniență ortodoxă; și acesta din motivul evident în punctul acesta; îngrijorarea acesta dovedește numai tendința nejustificabilă a românilor gr. cat., că și după desbinarea lor de către biserica ortodoxă s'au nisuit a duce cu sine pentru episcopii lor și titlul de jurisdicțiune de arhiepiscop și metropolit, ce i-au avut arhierii români înainte de desbinare; episcopii lor, cari au făcut apostasia, au putut duce cu sine numai titlul sacramental de arhieriu, neștergibil după natura sacramentului preoției; urmările au și dovedit acesta, căci Atanasie a fost intronizat și investit din nou cu demnitatea jurisdicțională de episcop — acum ca antestatoriu al bisericii gr. cat., ear' titlul de arhiepiscop și metropolit li-s'au dat, episcopilor din Blaș, numai în sec. XIX., — dar' nici atunci cu înțelesul, că acești titlul li-s'au dat ca posesiune demnitară jurisdicțională a bisericii ortodoxe dinainte de desbinare, cu tot epitetul de „Alba-Iulia și Făgăraș“; acesta este un titlu nou de tot pentru episcopul gr. cat. de la Blaș și fără a altera nici cât de puțin drepturile bisericii ortodoxe române de mai înainte și redobândite azi — deși fără epitetul de „Alba-Iulia“, ci având numai titlul jurisdicțional de arhiepiscop și metropolit al Românilor ortodoci din Ungaria și Transilvania.

Dar' se revin la carte. Ea este cam rău conservată, cum s'a zis și mai sus, și ne-completă la început și la sfârșit. Limbajul în general e destul de curat și fluent după starea limbii de atunci. Pe lângă că este o compilațiune volnică, pare a fi și o traducere nouă, căci textul materialului nu consună cu textul din Molitvelnicele tipărite până acum. În firul notițelor vom reproduce și texte și se va vedea.

Pe lângă împrejurarea, că dovedește tendințe de a se schimba în biserica gr. cat. ritalul oriental și a' l înlocui cu cel latin, ori cel puțin pentru a' l acomoda după cerințele bisericii latine, cartea mai are și importanța ritualistă istorică, căci s'au conservat în ea multe amănunte rituale, cari nu se mai găsesc în Molitvelnicele de azi — tipărite, ori se găsesc cu deosebiri în amănunte, — și întru cât privește părțile cu colorit rom. cat., nici într'un Molitvelnic al bisericii ortodoxe nu cred să se găsească.

Și arătarea împrejurărilor acestora este și s'opul acestor notițe tipiconale.

Iată în estras cuprinsul cărții.

1. Rânduiala Botezului. (f. 1.)

a) Lipsind fôia 1., începutul acestei rândueli până la începutul rugăciunii: Stăpâne Dómne Dumnezeu nostru, cel-ce te-ai născut din preacurata, stăpâna noastră, de Dzeu Născătoare și pururea Fecióra Maria, încă lipsește.

b) Ear' după „Molitva Babei“ urmază „Mltva când să dă nume pruncului după nașoarea a opta zi: Duce moașa prîncul să i numască numele: Făcând preutul spre dânsu cum iaste obiciaiul Mltvâ. Înaintea Usii Beserecii: Insemnându-i fruntea, gura și pieptul și dîce Mltva aciasta: Dmnlui să ne rug: Dmne Dmnezeul nostru ție ne rugăm“ etc.

c) Urmază „Rânduiala la făcutul ograșenicului și al boteza pre el. Săl aducă la beserecă țîndul moașa sau cumătrii, înaintea Usii beserecii săl desfașe și să stea căutând spre răsărit, iară preutul suflă spre fața lui de trei ori, și însemnăză lui fruntea, gura și pieptul grăind Mltva aciasta: Dmnlui să ne rugăm. În numele tău Dmne etc. După cetirea exorcismelor, după lăpădarea de Satana și după scuiparea acestuia se dîce „Il ducă în biserică și l întoarce cu fața spre răsărit și l întrebă de trei ori grăind: Făgăduștite lui Chs și cređi întru el?“ etc. Oglasenicul se încheie cu rugăciunea obicinuită, care aici se începe în loc de Stăpâne cu Desputitoriile Va urma.

Nr. 1809/1903.

[39] 1--1

Publicațiune de concurs.

Devenind vacant prin abdicere postul de notariu comunal în comuna mare Aciliu, pretura Săliște, comitatul Sibiu, pentru în-deplirea lui escriu concurs.

Provoc pe toți aceia, cari doresc a cura, să și înainteze cererile lor instruite în mod recerut, cu documente despre cualifica-ția legală și despre cunoșterea deplină a limbii române, ca limbă protocolară a comunei, în vorbă și scris, — până în 29 April 1903 n. la 5 ore p. m.

Cu postul de notariu sunt legate următoarele emolumente:

1. Salariu fundamental 800 cor.
2. Cuartir corăspunđător în natură, în casa comunală, împreună cu edificiile laterale recerute, și cu grădină de legumi și de pomi.
3. Paușal de călătorie 160 cor.
4. Pentru lucrările private taxele fixate în statut.
5. Ca matriculant de stat, onorar 200 corone.

Săliște, în 26 Martie 1903.

Primpretorul cercual:

Dragits.

Nr. 202.

[38] 1--1

CONCURS

Direcțiunea „Casei de păstrare în Mercurea“, societate pe acții, dorind a angaja un **cassariu-conducătoriu** al afacerilor, care zilnic lucrând în birou, să se dedice exclusiv serviciului institutului, escrie prin acesta concurs, pentru cei ce ar reflecta, cu termin până la 20 April n. c.

Conducătoriu se va angaja prin contract și i-se pune în perspectivă un salariu anual de 2000 cor. și o urcare de câte 10% a salariului fundamental în 5 rënduri, tot la 3 ani.

Reflectanții au a se adresa către direcțiune.

Condițiunile de contract se vor stabili pe basa unei pertractări prealabile, — întră direcțiune și reflectant.

Mercurea, la 22 Martie 1903.

Direcțiunea.

Ad nr. 14/903

[35] 3--3

Concurs

Pentru întregirea pestului de paroch în parochia vacantă de clasa I. Rășinari, protopresbiteratul Sibiului, se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în còla B. pentru întregirea venitelor de la stat, despre cari venite concurenții își pot lua informațiuni de la comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne cererile lor. instruite conform normelor în vigore oficiului în terminul indicat.

Concurenții în vre-o Duminecă sau să a bisericii, spre a cânta respo

Rășinari, din lui parochial gr.-or., ținută u v. 1903.

Bucur Dancăși Lungu tariu.

Nr. 395 1903.

Cu consensul su Sibiu, 6 Martie

Drepturile și da

țorelor) români. Pentru țetă-torele române de la școl men-tare superioare și civile; 1 ele-vele de la preparandii și de truu asile de copii; pentru sen ne școlare, eforii) confesionale; li-rectiuni școlare, autorități i-tori de școl; pentru inspect e diecesane și pentru antistii c meil legilor, regulamentelor instrucțiilor, hotărârilor și dec piare, scrisă și compusă de D inspector regesc al comitatului dusă de Eugen Zaslo, profesor cura de la autor în Becichere Beeskerek). Prețul 5 cor. 20 fil

Se poate procura de archidieceșană din Sibiu.

Metropolia

Românilor ortodoci din Ungaria și Transilvania

Studiu istoric despre re-înființarea Metropoliei, dimpreună cu o colecțiune de acte. Din însărcinarea Consistoriului metropolitan de Dr. II. Pușcariu, archimandrit, vicariu arhiepiscopesc, etc.

Prețul: broș. 6 cor., leg. 7-70, 8.20 și 9.50 cor.

Se poate procura de la Librăria archidieceșană din Sibiu.

In préjma esamenelor!

* In préjma esamenelor!

Scrisori de esamen (propise)

pentru scrierea română, germană și dictando tipărite în Tipografia archidieceșană, în colóre venătă, pe hârtie fôrte fină, mărime 24/31 cm.

Prețul: de bucată 2 fil.; 100 bucăți 1-30 cor. și porto postal. Comandele din afară se esecută imediat.

Librăria tipografiei archidieceșane

Op premiat de Academia Română.

Semințe din Agrul lui Christos.

Cuvântări bisericesci

de Zacharia Boiu, asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvântare arhierescă.

- Tom. I.: **cuvântări la tôte Duminecele de preste an.**
 „ II.: **„prasnicele și sêrbătorile, precum și la casuale bisericesci.**
 „ III.: **cuvântări la immormentări parastase etc.,**
 Prețul fiecărui tom 3 corone și porto postal.

Se află de vânzare la autorul și la

Tipografia și librăria Archidieceșană Sibiu

Tot aici se află „Cuvântări funebrale și memoriale“, 1889, de același autor, cu prețul redus de la 3 corone la 2 corone.

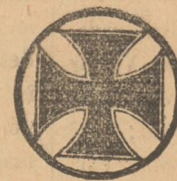
Cruce sau stea după electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosesc contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceală la mâni și picior, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din tôte părțile lumii cari prețuesc cu multă învențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimită banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja iefinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6. — Prețul aparatului mic e cor. 4. — folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție fôrte slabă.

Espeditie din centru și locul de vânzare pentru țeră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.